

Natura 2000

Habitatdirektivet og
fuglebeskyttelsesdirektivet

Den næste halve time..

- ▶ Habitatdirektivet
- ▶ Hvad er Natura 2000?
- ▶ Historie
- ▶ EU-retlige ramme
- ▶ Det centrale i habitatdirektivet
  - Områdebeskyttelsen i artikel 6
    - habitatvurderingen jf. artikel 6, stk. 3
  - Den strenge artsbeskyttelse af bilag IV-arter

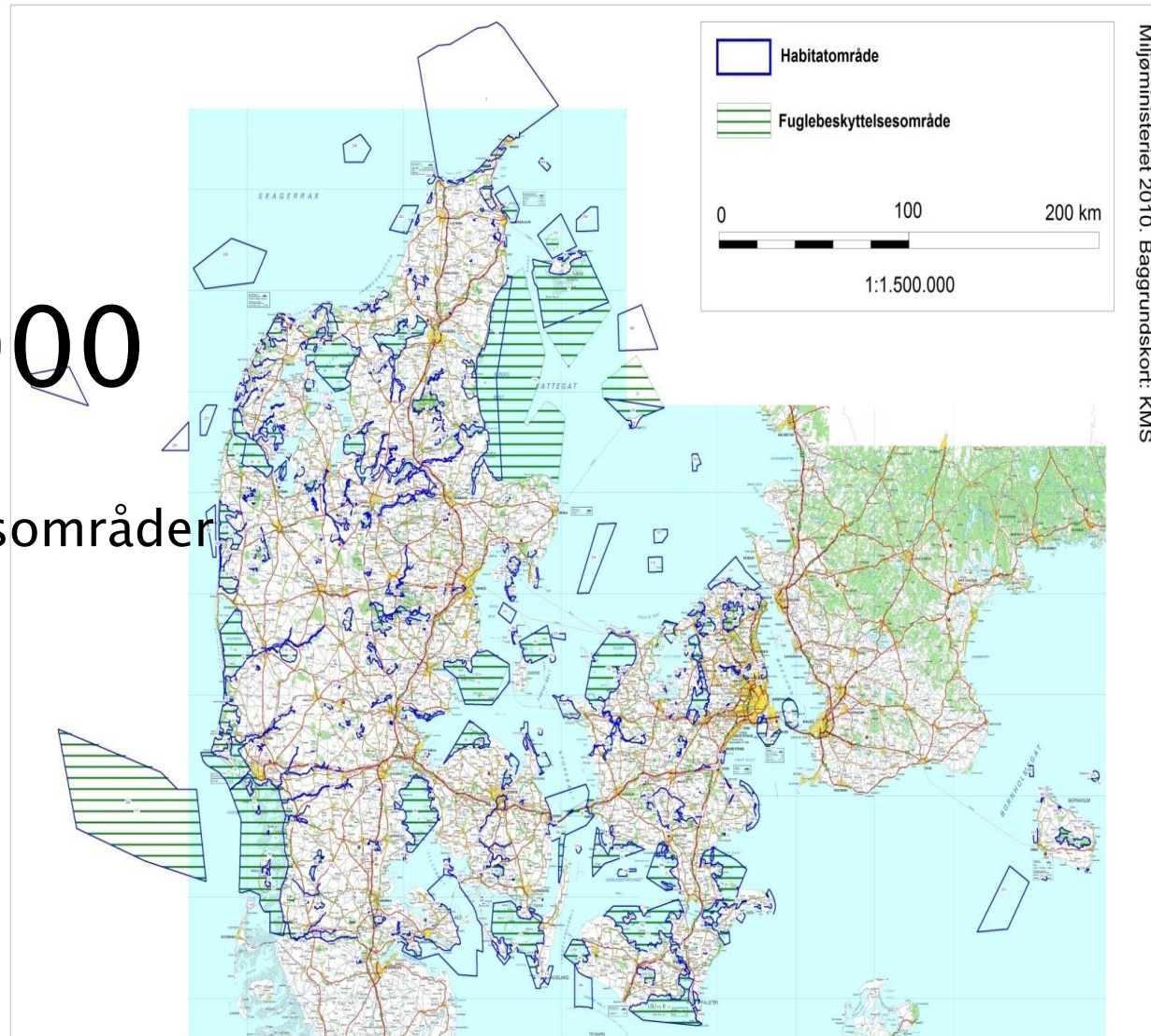
Formålet med habitatdirektivet

- ▶ At fremme opretholdelsen af den biologiske diversitet (jf. tredje betragtning)
- ▶ Artikel 2, stk. 2 præciserer at de foranstaltninger, der træffes efter direktivet, tager sigte på *at opretholde eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper samt vilde dyre- og plantearter af fællesskabsbetydning*
- ▶ Redskaberne til at nå målet er områdebeskyttelse (artikel 6) og artsbeskyttelse (artikel 12 – 16, (bilag IV-arterne))

Natura 2000

254 habitatområder

113 fuglebeskyttelsesområder

Natura 2000

- ▶ Afgrænset områdebeskyttelse – Natura 2000-områder
  - Habitatdirektivets artikel 6, stk. 1–4
    - Art. 6(2–4) gælder også for fuglebeskyttelsesområder
    - Vurderings- og tilladelseskrav, jf. stk. 3
  - Forskellige udpegningsprocesser og udpegningsgrundlag for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder

Udpegningen af Natura 2000-områderne

- ▶ Udpegningen efter fuglebeskyttelsesdirektivet beror udelukkende på medlemsstaterne og er dynamisk
- ▶ Områderne efter HaD er foreslået af medlemsstaterne, og Kommissionen har haft mulighed for at tilføje et område mod en medlemsstats vilje – fx fordi Kommissionen fandt beskyttelsen af visse naturtyper og/eller arter underrepræsenteret
- ▶ Er der således gjort op med områderne, hvori habitatnaturtyperne og arterne skal beskyttes?

Reguleringen af den danske virkelighed

- ▶ EU's miljølovgivning
- ▶ TEUF artikel 191–193
  - Fælles interesse i at sikre et højt beskyttelsesniveau
”Unionens politik på miljøområdet tager sigte på et højt beskyttelsesniveau under hensyntagen til de forskelligartede forhold, der gør sig gældende i de forskellige områder i Unionen. Den bygger på forsigtighedsprincippet og princippet om forebyggende indsats, princippet om indgrib over for miljøskader fortrinsvis ved kilden og princippet om, at forureneren betaler.”

Reguleringsformen

Miljøkvalitet (ressourceperspektivet)

- Habitatdirektivet (HaD) og vandrammedirektivet (VRD)

><

Produktionsprocesser/aktiviteter (kilderegulering)

- VVM-direktivet (miljøvurdering)
- IPPC/IE-direktivet (miljøgodkendelse mv.)

EU-rettens virkning i dansk ret

- ▶ Hovedregel: Direktivbestemmelser kræver implementering i dansk ret
  - Ikke krav om ordret afskrift (men tilnærmelsesvist krav fsva. HaD art. 6, stk. 3, da det er en fælleseuropæisk forpligtende, kompleks, teknisk og processuel bestemmelse)
  - Ikke krav om, at direktivbestemmelsen implementeres i samspil med den øvrige lovgivning
    - Følger dog af princippet om god lovgivningsteknik (men ikke 'ugyldighedsgrund')

HaD artikel 6, stk. 2 og 3

- ▶ **Stk. 3:** Alle planer eller projekter..... (andre aktiviteter end dem omfattet af stk. 2)
- ▶ C 127/02: ”Den omstændighed, at der er givet tilladelse til en plan eller et projekt i henhold til fremgangsmåden i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, overflødiggør (...) en samtidig anvendelse af den generelle beskyttelsesnorm, der er fastsat i artikel 6, stk. 2. *En tilladelse, der er meddelt i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, forudsætter nemlig nødvendigvis, at projektet er blevet anset for ikke at kunne skade den omhandlede lokalitets integritet og følgelig for heller ikke at være egnet til at forårsage forringelse eller væsentlig forstyrrelse i artikel 6, stk. 2's forstand.*”

HaD artikel 6, stk. 2 og 3

- ▶ **Stk. 3:** Alle planer eller projekter..... (andre aktiviteter end dem omfattet af stk. 2)
- ▶ C 127/02: ”Den omstændighed, at der er givet tilladelse til en plan eller et projekt i henhold til fremgangsmåden i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, overflødiggør (...) en samtidig anvendelse af den generelle beskyttelsesnorm, der er fastsat i artikel 6, stk. 2. *En tilladelse, der er meddelt i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, forudsætter nemlig nødvendigvis, at projektet er blevet anset for ikke at kunne skade den omhandlede lokalitets integritet og følgelig for heller ikke at være egnet til at forårsage forringelse eller væsentlig forstyrrelse i artikel 6, stk. 2's forstand.*”

HaD artikel 6, stk. 3

”Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten (...) de kompetente nationale myndigheder (giver) først deres tilslutning (...), når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet og når de – hvis det anses for nødvendigt – har hørt offentligheden.”

Artikel 6, stk. 3 forkortet

- ▶ Projekt eller plan
- ▶ Screening
  - væsentlighedsafgørelse
- ▶ Konsekvensvurdering
  - grundige undersøgelser
- ▶ Først tilladelse når påvist, at der ikke er risiko for skade på Natura 2000-områdets integritet

Foto Siems.dk

Konsekvensvurderingen

- ▶ Myndigheden kan kun tillade projektet, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt *uden rimelig tvivl kan fastslås*, at der ikke er sådanne virkninger...
- ▶ Dvs. ikke enhver tvivl om en skadelige virkning på lokalitetens integritet betinger, at der skal meddeles afslag – selvom afgørelsen skal træffes under hensyntagen til forsigtighedsprincippet

Forsigtighedsprincippet og artikel 6, stk. 3

- ▶ Artikel 6, stk. 3 er udtryk for EU-lovgivers anvendelse af forsigtighedsprincippet
- ▶ Det er væsentligt at have sig for øje, da det understreger kravet om den konkrete (risiko)vurdering
  - > generaliserede miljøvurderinger ift. generaliserede miljøkrav er som udg.pkt ikke tilstrækkeligt
  - > betænkeligt at anvende et vidensniveau, der anses for tilstrækkeligt, alene fordi det på et generelt plan ser fornuftigt ud, og fordi det giver en ensartet administration

Konkluderende om konsekvensvurderingens indhold

- ▶ Det er nødvendigt, at en konsekvensvurdering indeholder bevis for vurderingerne
  - Den viden og den argumentation, som ligger til grund for vurderingerne, skal fremgå tydeligt
- ▶ En vurdering i form af en påstand, som ikke er underbygget af beviser og dokumentation, er ikke egnet som beslutningsgrundlag for myndigheden

Bilag IV-arterne

- ▶ Vedr. dyrearter af fællesskabsbetydning, hvis bevaring kræver streng beskyttelse
- ▶ Artikel 12, stk. 1:
- ▶ Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), med forbud mod:
  - alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen
  - forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer
  - forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen
  - beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder.

C-383/09

- ▶ Gennemførelsen af art. 12, stk. 1, litra d kræver
  - ▶ at medlemsstaterne indfører en fuldstændig lovramme OG iværksætter konkrete, specifikke beskyttelsesforanstaltninger
  - ▶ at der vedtages sammenhængende og koordinerede foranstaltninger af forebyggende karakter
- > beskyttelsesordningen skal gøre det faktisk muligt at undgå beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for bilag IV-arterne

C-383/09

- ▶ 24 Det fremgår i denne henseende af sagsakterne, at i perioden 2001–2007 faldt antallet af den europæiske hamsters jordhuler, som anvendes som referenceramme for observering af denne arts bestand, i »kerneområderne« fra mere end 1 160 til mindre end 180. I henhold til optællingsopgørelsen for 2009, som er udarbejdet af Office national de la chasse et de la faune sauvage, og hvis konklusioner Den Franske Republik ikke har bestridt, opfylder ingen af bestandene af denne art i Alsace minimumsgrænsen for en bæredygtig bestand, der anslås til 1 500 dyr fordelt på et sammenhængende område på 600 hektar gunstig jord.

- ▶ »[t]rods anvendelsen af de foranstaltninger, der er anført i planen for genopretning af [den europæiske hamster] (2007–2011) og de omhandlede parters respektive engagementer i artens bevaring, er de til dato opnåede biologiske resultater utilstrækkelige med henblik på at bevare denne art i Frankrig«, og at det derfor »er afgørende, at planen for den europæiske hamster forbedres hurtigt og ordentligt, således at der på kort sigt kan opnås biologiske resultater, der er bevis for artens genopretning«.

- ▶ Det skal for det andet bemærkes, at selv om der for alle urbaniseringsprojekter, der er lig med eller større end en hektar inden for »genudbredelsesområdet«, som ifølge Den Franske Republik omfatter 49% af de for denne art gunstige landområder, skal foretages en specifik undersøgelse, hvorved det godtgøres, at projektet ikke skader denne art, og såfremt denne godtgørelse ikke fremlægges, kun kan gennemføres efter ministeriel dispensation, er der intet i sagsakterne, der modsiger Kommissionens konstateringer, hvorefter dels betingelserne for tildeling af en dispensation ikke er klart fastlagte, dels at der ikke kræves nogen form for iværksættelse af kompenserende foranstaltninger i tilfælde, hvor en sådan dispensation indrømmes.

- ▶ Det er for det tredje ubestridt, at urbaniseringsprojekter på mindre end en hektar den 5. august 2008 ikke var undergivet nogen formaliteter, der muliggjorde en undersøgelse af forventningen om manglende skadevirkning i forhold til bevarelsen af den omhandlede art. Det fremgår desuden af skrivelsen af 28. august 2009, at statssekretæren med ansvar for økologi anmodede præfekten for Region Alsace om at udarbejde en plan, der muliggjorde en omfattende opfølgning og analyse af disse projekter med henblik på at bekræfte, at de ikke har en sådan indvirkning. Statssekretæren fastslog endvidere, at det skulle holdes for øje, at tilstedeværelsen af de nævnte hamstere på arealer, der er omfattet af projekterne, »begrunder afslag på eller krav om, at der søges om dispensation«, uanset projektets størrelse.

- ▶ Det følger af det ovenstående, at de foranstaltninger, der var iværksat ved udløbet af den frist, der var fastsat i den begrundede udtalelse, ikke var tilstrækkelige til faktisk at undgå beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområderne for den europæiske hamster.

En sidebemærkning fra dommen....

- ▶ For så vidt angår handlingsprogrammet for perioden 2008–2010 vedrørende begrænsning af nitratforurening og dets påståede utilstrækkelighed har Kommissionen under alle omstændigheder ikke i tilstrækkelig grad godtgjort, at der er en sammenhæng mellem anvendelsen af nitrat i landbruget og beskadigelsen eller ødelæggelsen af yngle- eller rasteområder for den nævnte art.